

Коваль Софія,

здобувач вищої освіти ступеня бакалавра спеціальності «Право» 201 навчальної групи навчально-наукового інституту №1

* * *

Мені 5. Ненавиджу дивитись новини.
Цікавіше розважальні програми,
Ніж політичні проблеми в країні,
Краще буду ховати цукерки від тата в кармані.

Мені 9. Перший постріл,
Перша куля над головою.
Я тоді не розуміла хто ворог, а хто захищає наш простір,
Перша ніч у погребі після відбою...

Тоді дзвінок від тата:
Його відправили до Щастя,
А в новинах про перші втрати
І вже не дитячий сенс набирає слово щастя.

Мені 10. Тато ще на блокпостах,
Я, здається, забула, як він виглядає.
Я привезла йому їжі, а знайшла війну в його очах,
Тоді вперше відчула як ненависть мене поглинає.

Мені 12. Наче продовжилось життя,
Хоча за 100 км досі війна.
Ти читаєш новини – прискорюється серцебиття.
Я тепер ненавиджу їх більше, ніж тоді могла...

Мені 15. А війні вже 6...
Перший вірш, що очевидно не про любов.
Показую його друзям і я здивована –

Вони не розуміють, що на фронті за них
проливається кров.

Розказую іншим, що треба єднатись,
Треба знати ворога, бо буде біда,
Але доводилось тільки прощатись,
Бо, на їх думку, я була не права.

Зараз мені 17. І знову те ж саме.
Тоді у них не вийшло забрати мій дім,
Але зараз, очевидно,
На їх користь нуль-один...

Я розказую свою історію не для співчуття,
Не для жалості, тим паче, не для сліз,
А для того, аби ви зрозуміли ціну свого життя,
Важливість речей і несказаних слів.

В один момент можна втратити все,
Все чим жив, чим марив,
А далі будеш картати себе:
Чому тебе не було поруч? Чому не завадив?

Чому не врятував? Чому не попередив?..
І так по колу шукаєш проблему в собі,
А над головою шахеди
Змушують думати про це в укритті.

Картаєш себе і заздриш іншим,
Постійно відчуваєш напругу і втому,
А потім випишуєш це все у вірші..
І головне : коли я зможу повернутись додому?

І нехай мине ще 10 років,
І біль забудеться під примусом часу,

Але буду до останнього подиху
Кожного разу одразу,

Буду згадувати, буду боротись
Всередині із собою, а ззовні на словах.
Я знаю, що є війною
На власному досвіді, на власних сльозах.

Мине нехай ще більше зим,
Все відбудується, вільний простір,
Але у моїх віршах поселиться дім,
Той, де я почула перший постріл.

В моїх думках закарбована лють,
В моїй пам'яті - дитинство в укриттях,
Але в моїх діях надалі буде лиш суть.
Суть помсти, до тих, хто будує радість на наших
смертях.

* * *

Скільки я пройшла шляху,
Скільки міст у мене за плечима,
А скільки віршів написала навіть не скажу,
І скільки сліз я стримала очима.

Дорога, що вела, начебто додому,
До того дому так і не довела.
Вже рік в собі ховаю втому,
Вже рік прошу пробачення, що не вберегла.

Скільки я змінила днів
І кожен раз думала, що скоро.
І скільки я про нього слів...
В них відчувалась непокора.

Я любила пізню ніч.
Встромляла в стелю крайній погляд
І засинала, потрапляла в потойбіч,
Бо тільки там могла з ним бути поряд.

Скільки місць я називала «домом»,
Скільки часу промайнуло, вже знов розтанув лід.
Я була готова перелазом, перегоном
Доїхати нарешті на свій пекельно змучений, але
незламний Схід.

В чому винен він?
В чому тут вина моя?
Він там залишився один,
А я ось тут залишилась одна.

Мені не вистачає його божевільно.
365 днів у пошуках спокою.
Кожен раз стискає всередині сильно,
Коли їду знов невідомою мені дорогою,

Але я доїду, я знов там опинюсь.
Я знаю, це не кінець, треба почекати.
Перед рідними завалами вклонюсь
І, стримуючи всередині крик, буду мовчати.

В цих рядках немає сліз,
Лиш пустота і прийняття.
Тоді назавжди вже в одну з моїх валіз
Вмістилось все моє життя.

* * *

«Недоступно» пишеться в телефоні.
На зв'язку їх не було вже рік.
Болем пронизує скроні

І горлом виривається крик.

На СМС відповіді нема,
Але втрачаєш надії, чекаєш.
Все життя вклалось в слово «війна»,
А коли закінчиться – це ти не знаєш.

«Поза зоною досяжності»,
Але здавалося б їхати всього 12 годин...
Гудки вимірюються у довгій протяжності
Мовчання і в горі від нових новин.

Хочеш купити квитки і в дорогу.
Немає квитків? Тоді просто йти,
Але вони відібрали в мене цю змогу:
Бути вдома, стерши останні сліди.

Іноді здається, що я ніколи це прийму,
Що ніколи не зможу це забути,
Питань багато, лиш відповіді ніяк не знайду.
Хочеться просто сьогоднішній день відбути.

Боюсь спати, бо минуле може наснитися.
З кожним разом догорає остання надія.
Мрія, яка ніколи більше не здійсниться,
Хоча бути вдома – це мрія?

* * *

2:30 ночі.
Сирени знову змушують бігти,
З'являється ненависть, заплющуються очі
І думаєш, що саме зараз тебе може вбити.

Сидиш в підвалі.
Страхи дають про себе знати.

Чи прокинешся завтра? Що буде далі?
Що чекає саме тебе через хвилину?
Чому ти? Чому це трапилось з Україною?

Найчастіше ти не відчуваєш нічого.
Ти звик до обстрілів, наче до чогось свого,
А іноді відчуваєш власну вину,
Що не в твоїх силах зупинити війну.

Донати, збори, але цього замало.
Тоді що треба зробити аби вистачало?
Що я особисто можу вчинити,
аби нарешті не боятися жити?

Скільки крові пролито за свободу наших знамен...
На цвинтарі вже не вистачає місця для нових імен...
Вражає число загублених життів,
Ви тільки уявіть скільки дитячих листів

більше ніколи не потраплять до адресата,
бо вчора під Бахмутом загинув чийсь тато,
Бо вчора в Херсоні вмерла остання надія,
А з нею чиясь маленька дитяча мрія.

Втрати кожного разу оновлюються,
Причини їх смерті знову встановлюються,
А ти тримаєш цей телефон
І до останнього віриш – це сон.

Хочеться якнайшвидше прокинутись,
Але залишається лише боротись і звикнутись.
Потрібен час, аби всі повернулись додому.
Потрібні дії, аби ніколи не допустити це знову...

* * *

В чотирьох стінах зроблених з землі
В старій обшарпаній формі
Тримаються вони,
Дзвонять мамі і кажуть, що все в нормі.

Сидять в бліндажі і ділять хліб на трьох.
Вибухи для них тепер не страх.
І кожен їх наступний крок
Супроводжує смерть, залишаючи відбитки новими
боями в полях.

9 років... вони вже звиклись з втратами,
Звиклись з усім, до чого неможливо здавалось
звикати,
Звиклись з ракетами, гарматами
І навчились вчасно почуття вимикати.

Для них найріднішою стала війна.
Її запах, ризик, її невідомість.
І після цього, скажіть, коли вона
Змінить і нашу нарешті свідомість?

Коли навчимося бути собою?
Не цуратися свого коріння?
Скільки треба смертей, скільки ще треба українською
кров'ю
Кропити землю, щоб через волю відшукати спасіння?

Яка кількість буде загублених життів,
Щоб свободою наповнились груди?
Скільки треба нам подолати світів,
Аби зараз не вмирали українські люди?

Чому через війну ми маємо зрозуміти урок?

Чому історія нас досі нічому не навчила?
Скільки треба часу, який термін, строк,
Щоб Україна не страждала, не ревіла?

Вони там вже 9 рік, в тому бліндажі,
Окрім волі їм там не треба нічого.
В брудному пошарпаному камуфляжі
Вони кожен раз обирають наше життя, замість
свого...

* * *

Відкриваєш телефон:
«Вибух. Приліт.
У небі дрони, не виходьте з укриттів.»
Листаєш:
«Загинуло 20. Під завалами 2».
Нема зв'язку, є війна.
Далі:
Окопи, дощ, захисники,
«Бахмут. Смерть. Знову труп в Ірпені».
Переходиш в інші новини:
«додому привезли 3 домовини».
«Біль не описати словами» – сказала загиблого мати.
Скільки ще нам вмирати?
Листаєш:
«Знову приліт. Ракета у небі.
Вбито три дитини, не знайдуть одну».
Втрата. Втрата. Втрата. Чому?
В полоні сотні захисників.
Ти починаєш все розуміти без слів.
Вимикаєш телефон – перед очима війна.
Чуєш тривогу знову біжиш в укриття.
І знову, і знову, і знову – постійно.
Відбій. Коли ми зможемо дихати вільно?
Графік світла, зв'язку, тепла,

На графік поставили наше життя.
Думки одні, в пустоту, ні про що.
Питання : чому? за що?
Знову тривога, знову страх,
Телефон тремтить у руках,
Читаєш новини: «знову вибух, приліт».
Ми захищаємо зараз весь світ!
Знову смерть, втрата, руйнування...
Не вистачає сил, переживання.
Відбій. Йдемо додому, що буде далі – не знали,
Але згадуєш, що дім в тебе теж зруйнували...
Знову грудень, холод, зима.
Як тепер сприймати новорічні свята?
Як навчитись жити без війни?
Боже, поясни, поясни...

* * *

Навіть коли все затихне,
Коли небо буде вільним від диму,
Я чекатиму вас так,
Як зараз чекаю на повернення Криму.
Навіть, коли всі забудуть,
Коли ви вже будете в рідному домі,
Я пам'ятатиму вас,
Навіть тих, чиї імена не відомі.
Коли не побачу число загиблих,
Коли зможу до вас доторкнутись,
Я буду згадувати вас,
Навіть тих, хто, на жаль, не зміг повернутись.
Коли ворог нарешті зникне,
Коли земля від крові буде чиста,
Я буду згадувати вас,
Що лінії фронту скоро не буде біля мого міста.
Ви – це надія народу,
Останній квиток в майбуття,

Проте за таку безцінну свободу
Ви заплатили своїм цінним життям.
І поки все добігне кінця,
До того як минуле з майбутнім заткнеться,
Дякую, що зберегли у наших серцях,
Те, що Україною зветься!